

קייס טפסהקו פקדו Kes Tefeshaku Fkadu

00:04:51:23 00:00:00:05
[שיר בגעז]

00:04:56:08 00:04:52:15
את כל זה, הסבים שלנו...

00:05:04:07 00:04:56:17
אבא פקדו, המורה נסבוהו,
המורה איוב, המורה סמאי נגה,

00:05:13:09 00:05:05:03
המורה טפסהקו פקדו, המורה מהרי
צ'גה והמורה מקונן יהייס,

00:05:19:08 00:05:14:13
היינו יחד בכפר בשם אסגדה,
בבית כנסת אחד...

00:05:28:05 00:05:23:02
אימא שלנו, בתו של טלה נגדו,
הכניסה את הילדים של טלה נגדה,

00:05:31:01 00:05:29:00
נהגנו לשבת יחד
באותו בית הכנסת.

00:05:37:17 00:05:31:23
אחרי שאבא שלנו, אבא טלה,
נפטר, נהגנו ללמוד יחד.

00:05:44:15 00:05:38:13
אחר כך הלכנו לסמיין. למדנו אצל
נזיר והבאנו איתנו את הכהונה.

00:05:50:03 00:05:47:02
כשהגענו אל העם
קיבלנו את ברכתו,

00:05:52:00 00:05:50:10
אספנו את העם וברכנו אותו,

00:05:54:20 00:05:52:09
אחר כך קיבלנו את תואר
הכהנים של אבותינו.

00:05:59:12 00:05:55:09
מרגע שדור האבות שלנו הלך לעולמו,
האחריות והסמכות עוברות אלינו.

00:06:05:15 00:05:59:21
אנחנו צריכים לקבל מהם את ההוראות
ולהעביר אותן אל קהילת בני ישראל.

00:06:09:17 00:06:06:02
אלוהים ציווה עליכם ללכת
לירושלים הקדושה.

00:06:11:11 00:06:10:00
זו הייתה מצוות האל.

00:06:16:17 00:06:11:23
לא קיבלנו פקודה מהמלך
או מאדם אחר, רק מאלוהים.

00:06:20:02 00:06:17:02
אספנו את הילדים ויצאנו לדרך
בלי לשאול לאן אנחנו הולכים.

00:06:23:02 00:06:20:14
אלוהים הראה לנו את הדרך,
אלוהים הראה לנו את הדרך,

00:06:25:01 00:06:23:12
עד שהגענו לסודן.

00:06:28:02 00:06:25:16
מסודן הגענו לישראל.

00:06:31:01 00:06:28:15
בישראל קיבלנו את
שכרנו מדי חודש.

00:06:46:08 00:06:38:04
נסעתי לירושלים עם הילדים שלי
ומשם הגענו ישירות לאשקלון.

00:06:49:08 00:06:46:19
מאז אני באשקלון.

00:06:51:24 00:06:49:15
אני חי פה כבר 31 שנים.

00:06:56:11 00:06:52:11
אנחנו מאריכים ימים.

00:06:59:18 00:06:57:12
אני מתפלל שהמתים נחים
על משכבם בשלום,

00:07:04:14 00:06:59:24
ונתפלל שיקבלו את פנינו
בבוא העת, בעזרת השם יתברך.

00:07:08:19 00:07:05:00
אני רוצה לברך גם את שניכם
באריכות ימים.

00:07:18:18 00:07:10:03
אני מאחל רפואה שלמה לאדהנני.
- אמן.

00:07:27:08 00:07:19:02
הוא היה אדם חזק וחרוץ,
ואני מאחל לו כל טוב.

00:07:30:01 00:07:27:18
אמן.
- תמסור לו שמסרתי איחולי החלמה.

00:07:31:04 00:07:30:06
אמן.

00:07:34:12 00:07:31:08
עדיין לא התחלנו את הראיון.
- זה החלק הראשון.

00:07:36:23 00:07:34:16
כן. אני רוצה שתאמר לי מה
השם שלך, מהו שמו של אביך,

00:07:38:21 00:07:37:01
ואני רוצה שתפרט לי
את אילן היוחסין שלך.

00:07:40:02 00:07:39:01
בשמחה רבה.

00:07:43:00 00:07:40:04
תספר לי איפה נולדת
ואיפה חיית.

00:07:46:00 00:07:43:16
אילן היוחסין שלי,
אילן היוחסין שלנו...

00:07:50:10 00:07:46:08
אבא שלי בא מסמיין
שבחבל אמהרה.

00:07:58:13 00:07:51:09
שמעון ילד את אברהם,
אברהם ילד את וובנה,

00:08:02:09 00:07:59:09
וובנה ילד את איסקיאס,
איסקיאס ילד את פקדו,

00:08:10:06 00:08:03:15
פקדו ילד את הקייס תפסהקו,
תפסהקו ילד את היילו ומלקו,

00:08:13:13 00:08:11:00
זה אילן היוחסין.

00:08:22:13 00:08:13:24
ומצד אמא שלי, טלה נגדו
התחתן עם אסרס גוונגול,

00:08:32:08 00:08:24:09
הם ילדו את נגה, ביינץ', דרר,
טגנייהו, אלמץ', דנקיי, בלטץ',

00:08:37:19 00:08:33:13
זממץ' ואברש.
הוא ילד הרבה קייסים.

00:08:42:22 00:08:38:07
המורה איוב. טקה תגדה
היה הדוד שלנו.

00:08:47:20 00:08:43:13
של כולנו, כולל הקייס מקונן.

00:08:54:04 00:08:48:10
וכך חיינו חיים טובים באסגדה
עוד לפני שהאיטלקים הגיעו.

00:08:57:20 00:08:54:22
זה נמצא באזור בשם עדי וורבה,
היה איתנו גם אבוי יהייס.

00:09:05:11 00:08:58:08
אבותינו באו מאזור שנקרא
מיי וויני, וכשהאיטלקים הגיעו

00:09:09:15 00:09:05:19
הם נאלצו להתפזר. כך הגענו
לאסגדה ושם חיינו יחד.

00:09:17:13 00:09:10:02
חיינו שם יחד עד שבאנו לכאן,
ההורים שלנו חיו שם עד שבאנו לכאן.

00:09:21:11 00:09:17:19
הראשון שנפטר היה אבוי יהייס.
בעצם, הראשונה הייתה גוניי טגנייה,

00:09:25:00 00:09:21:16
אחריה נפטר אבוי יהייס,
אחריו אבי נפטר,

00:09:28:16 00:09:25:05
אחרי אבי נפטר בלטה נגה,
אחריו נפטר דרס טלה,

00:09:31:19 00:09:28:21
אחריו נפטר הקייס איוב.

00:09:33:03 00:09:32:05
הם מתו.

00:09:36:12 00:09:33:07
אחרי שקברנו אותם באנו
לירושלים, עיר הקודש.

00:09:39:22 00:09:37:22
אנחנו כאן.

00:09:45:01 00:09:40:11
הראה לנו את אורה של ירושלים.
בשביל ירושלים אברהם...

00:09:56:06 00:09:45:24
אברהם היה מעירק. אלוהים פנה
לאברהם וקרא לו: אברהם!

00:09:58:06 00:09:56:13
אחד האלילים הורה לאברהם
להשתחוות לו.

00:09:59:07 00:09:58:12
אברהם סרב להשתחוות.

00:10:01:04 00:09:59:12
הוא ציווה עליו שוב
ואברהם סרב בתוקף.

00:10:06:07 00:10:01:14

הוא אמר, אשליך אותך לתוך האש
ואברהם ענה: תשליך אותי.

00:10:11:11 00:10:07:09

אברהם הבעיר אש ושחט
ארבעה טלאים והוא עזב אותו.

00:10:14:10 00:10:11:22

באותו הרגע האש הפכה למים.

00:10:20:08 00:10:14:24

היבשה הפכה לנהר

וכך הם נפרדו.

00:10:23:15 00:10:21:03

באותם הימים אברהם עדיין

לא הגיע לארץ ישראל.

00:10:26:16 00:10:23:21

אלוהים פנה אל אברהם והורה לו לקום

ואברהם יצא לדרך בלי לשאול שאלות.

00:10:30:08 00:10:27:00

הוא לקח איתו את שרה אשתו

ואת אחיה והם יצאו לדרך.

00:10:32:03 00:10:30:12

הוא היה איש עשיר מאוד.

00:10:34:22 00:10:33:01

הם יצאו לדרך והגיעו לפה.

00:10:43:18 00:10:35:04

הם התמקמו באזור שבין

ים המלח לאשקלון.

00:10:47:13 00:10:44:02

אלוהים אמר לו: "לך ולזרעך

אתן את הארץ הזאת."

00:10:49:06 00:10:47:24

זוהי ארץ הקודש.

00:11:00:24 00:10:49:16

המקום הקדוש לפני כן היה

מדבר סיני, גן עדן...

00:11:06:08 00:11:01:24

היו ארבעה מקומות קדושים

שאלוהים הוריש לאברהם.

00:11:11:05 00:11:07:09
לאחר מכן הוא נישל שבע
ממלכות שהיו פה,

00:11:14:08 00:11:11:11
ביניהן ממלכת כנען,
ונתן את הארץ לאברהם.

00:11:18:07 00:11:14:15
ואנחנו זכינו להגיע לכאן.
שרק נזכה לאריכות ימים.

00:11:19:24 00:11:18:17
אמן.

00:11:23:01 00:11:20:06
אנחנו נחזור לזה עוד מעט,
אתה תקרא לנו מכתבי הקודש.

00:11:29:22 00:11:23:09
עכשיו אני רוצה שתספר על אילן
היוחסין שלך. תתחיל מגוונגול.

00:11:34:12 00:11:30:19
סיפרתי לך על הצד של אבי עד פקדו.
- נכון.

00:11:46:08 00:11:34:24
מצד אמי: קידנו ילד את נגדו,
נגדו ילד את טלה, טלה ילד את אלמיהו

00:11:59:06 00:11:48:09
ואת נגה, את ביינץ', סליחה...
נגה, למלם, ביינץ', דרר, טגנייהו,

00:12:10:11 00:11:59:10
אלמץ', דנקיי, בלטץ', זממץ',
אברש והקייס איוב.

00:12:12:08 00:12:10:18
כל אלה הם ילדיו של טלה נגדו.

00:12:18:11 00:12:12:12
הם היו ילדיה של אסרסו.

00:12:24:11 00:12:19:19
טלה נגדו הגיע וילד
את ילדיו של גוונגול.

00:12:34:00 00:12:27:24
ומה אחר כך? מי היו הקייסים
באסגדה באותם הימים?

00:12:37:06 00:12:34:09
הקייסים?
- הקייסים, המבוגרים, המנהיגים.

00:12:41:22 00:12:37:24
הראשי היה אבא פקדו,
השני היה אבא סבו,

00:12:47:21 00:12:42:01
השלישי היה בלטה נגה,
קייס איוב, קייס סמאי,

00:12:51:03 00:12:48:07
קייס טפסהקו וקייס מהרי.

00:12:55:18 00:12:52:08
קייס מהרי קיבל את תואר
הקייס עוד אז,

00:12:58:04 00:12:55:23
קייס מקונן קיבל
את התואר בישראל.

00:13:01:19 00:13:00:08
הוא התחיל ללמוד באתיופיה
וקיבל את ההסמכה פה,

00:13:04:23 00:13:03:24
זה מה שהיה.

00:13:07:18 00:13:05:17
כולם גרו באותו האזור?
- כן. במקום אחד.

00:13:12:21 00:13:08:12
באסגדה. אבל אחר כך התפצלנו.

00:13:16:03 00:13:13:10
מה עוד רצית לדעת?

00:13:23:04 00:13:16:18
אז כולם היו ממשפחה אחת?
- כן. ילדיו של טלה נגדו.

00:13:32:06 00:13:24:18
איך אדם נכנס לעולם הקייסים?

איך הוא לומד? מי בוחר בו?

00:13:37:18 00:13:32:24
הוא לומד ועם סיום הלימודים
הוא מבקש אישור מהמורה שלו.

00:13:42:20 00:13:38:01
אחרי שהמורה נותן לו את האישור
הוא מחתים את אבא יצחק סבו

00:13:44:09 00:13:43:05
או את אחד האחראים האחרים,

00:13:47:07 00:13:44:20
אחר כך הוא הולך לסמיין
ומקבל את ההסמכה לכהונה.

00:13:53:00 00:13:47:13
הוא מוסר את החתימה לקייס,
אחר כך מזמינים אנשים

00:13:57:01 00:13:53:00
ומבצעים את טקס הברכות.
- ואתה...

00:13:59:09 00:13:57:06
ניקח אותך לדוגמא. ספר לנו
איך התחלת את התהליך.

00:14:01:03 00:13:59:12
איזה תהליך?
- את הלימודים.

00:14:05:04 00:14:01:08
למדנו מגיל צעיר.
סבו היה איתנו.

00:14:06:09 00:14:05:11
היינו יחד.

00:14:10:24 00:14:06:17
היינו עובדים במהלך היום והיינו
לומדים בערבים, בבקרים ובשבתות.

00:14:13:07 00:14:11:06
סבו לימד אותנו באזור שלנו.

00:14:19:17 00:14:15:11
הוא לימד אותנו...
- בן כמה היית כשהתחלת ללמוד?

00:14:25:03 00:14:20:08
הייתי בערך בן עשרים.

00:14:28:04 00:14:25:07
התחלת ללמוד בגיל עשרים?
- מה?

00:14:32:21 00:14:28:10
התחלת את הלימודים בגיל עשרים?
- לא, לא.

00:14:38:00 00:14:33:01
כשהתחלת ללמוד...
- התחלנו ללמוד בגיל תשע-עשר.

00:14:40:06 00:14:38:13
היינו בני שמונה.

00:14:45:02 00:14:40:14
ואיך לימדו אותך?
איך זה התנהל?

00:14:48:19 00:14:45:02
התחלנו בברכת "יתברק אגזבהייר",
אחר כך "סמעני כולתו",

00:14:52:02 00:14:49:00
אחר כך התחלנו לקרוא בתורה.
אלה היו שלושת הדברים הראשונים.

00:14:57:05 00:14:52:06
אלה היו הדברים הבסיסיים.
אחר כך למדנו את ה"מתקיל",

00:14:59:23 00:14:57:09
ה"מתקיל" הם שירי הקודש.

00:15:10:12 00:15:09:11
עם זה אתה מתחיל.

00:15:15:00 00:15:11:04
ואחר כך יש עוד הרבה שלבים
שאתה מתקדם אליהם.

00:15:18:09 00:15:15:05
אתה מסיים אחד וממשיך אל הבא.
מסיים אחד וממשיך אל הבא...

00:15:26:00 00:15:19:11

וכשהוסמכנו לכהונה...
אני הוסמכתי בשנת 39.

00:15:32:17 00:15:28:16
הלכנו לסמיין בשנת 32
כדי לקבל את ההסמכה.

00:15:35:10 00:15:33:03
הלכנו לקבל את ההסמכה.

00:15:38:22 00:15:36:03
לפנינו הוסמכו קייס
איוב וקייס סמאי.

00:15:42:21 00:15:39:09
אחר כך אני הלכתי ואחרי
שנה הגיע גם קייס מהרה.

00:15:49:24 00:15:44:17
וכשהלכת ללמוד, איפה למדת?
- בבית שלי.

00:15:52:18 00:15:50:04
בבית שלך?
- המורה ישב איתנו.

00:15:55:24 00:15:53:06
עבדנו במהלך היום
ובערב הלכנו ללמוד.

00:15:57:15 00:15:56:03
למדנו גם בבקרים
לפני שיצאנו לעבודה.

00:16:05:01 00:15:57:21
ככה זה היה עד שסבו הלך, אחר כך
היו איתנו קייס איוב ואבא שלי.

00:16:08:17 00:16:05:13
הם היו קייסים. איתם השלמנו
את הלימודים.

00:16:11:20 00:16:08:22
זאת אומרת שכולם נהגו לבוא
אליכם כדי ללמוד?

00:16:15:18 00:16:12:00
כן. המורה סבו היה איתנו ונאלץ
לעזוב כי החותנת שלנו נפטרה.

00:16:20:05 00:16:15:23
לחותנת שלנו קראו בלטיץ'.

00:16:25:20 00:16:21:11
אז אחרי שסיימת שם הלכת
לסמיין כדי ללמוד?

00:16:31:10 00:16:25:23
אתה הולך לשם כדי לקבל את ההסמכה.
הם כותבים מכתב שמאשר שקייס טפסהקו

00:16:36:12 00:16:31:17
למד אצל אבא יצחק,
אצל המורה סבו,

00:16:39:11 00:16:36:19
אצל אבא פקדו, נגה טלה וכו',

00:16:42:16 00:16:39:17
והם אישרו את ההסמכה ושלחו אותו
בשלום כדי לקבל את ההסמכה.

00:16:46:08 00:16:42:22
אתה לוקח את המכתב הזה איתך.

00:16:51:23 00:16:46:19
אתה עורך סעודה גדולה
והם מקבלים אותך בשלום.

00:16:56:24 00:16:52:12
זאת אומרת שבסמיין
לא עורכים לך מבחנים.

00:17:02:05 00:16:57:03
לא. אין מבחנים. הכול כבר חתום.
- אתה הולך עם מכתב חתום...

00:17:05:03 00:17:02:09
הרי אתה בא עם מכתב חתום וגמור
והם לא מוסיפים או גורעים ממנו,

00:17:09:03 00:17:05:10
כי הם הסמיכו את האזור
לתת את ההסמכה.

00:17:12:20 00:17:09:20
אתה הולך עם המסמך רק כדי
לקבל את החתימה.

00:17:17:00 00:17:13:12

כמה זמן ארכה הדרך
מהבית שלך עד לשם?

00:17:25:06 00:17:17:02
אם אתה לא לומד שם, אתה יכול
לעשות את זה בשנים עשר יום.

00:17:29:22 00:17:26:13
אתה נוסע ברכב.
- הדרך לסמיין...

00:17:33:12 00:17:30:02
אתה נוסע ביום אחד
וחוזר למחרת.

00:17:39:00 00:17:35:10
אז זה היה קרוב.
- אתה נוסע ברכב.

00:17:45:16 00:17:39:04
ברכב?
- כן, אתה יוצא בבוקר ומגיע בערב.

00:17:50:16 00:17:46:10
אתה נוסע באוטובוס.

00:17:59:17 00:17:52:08
האם המשפחה שלך דחפה אותך להמשיך
ללמוד בגלל ההישגים שלך בלימודים

00:18:06:01 00:18:00:06
או שנבחרת ללכת ללימודי הכהונה?

00:18:13:13 00:18:07:16
אתה לומד. ומאחר שהמורה רואה
את ההישגים שלך הוא מקדם אותך,

00:18:17:00 00:18:14:01
אך אם אתה לא לומד יפה,
הוא לא מאפשר לך להתקדם.

00:18:20:05 00:18:17:05
הוא מלמד ומחליט לקדם אותך

00:18:23:06 00:18:20:21
וכך אתה מתקדם.

00:18:26:21 00:18:24:14
אם לא תלמד לא תוכל להתקדם.

00:18:28:22 00:18:27:03
הרי אתה הולך להיבחן שם...

00:18:31:04 00:18:29:01
איפה?
- בסמיין.

00:18:34:12 00:18:31:16
הם בוחנים אותך?
- כן. אתה עומד שם והם בוחנים אותך.

00:18:38:01 00:18:35:08
תפילות?
- כן. תפילות של שבת וכו'.

00:18:50:19 00:18:39:17
למה אתה צריך לקבל אישור מסמיין
אחרי שקיבלת את ההסמכה מאסגדה?

00:18:55:07 00:18:51:22
כי הם מוסמכים לתת
את האישור הסופי.

00:18:59:17 00:18:56:06
הם הקייסים הראשיים?
- הם המוסמכים לכך.

00:19:01:21 00:18:59:23
את הדין הזה קיבלנו מהורינו.

00:19:04:02 00:19:02:08
למדנו והלכנו לשם.

00:19:11:16 00:19:06:20
הלכת לסמיין
וקיבלת את ההסמכה.

00:19:19:10 00:19:12:13
האם אתה זוכר אירוע מיוחד
אחרי שהתמנית לקייס?

00:19:29:18 00:19:20:22
האם פישרת או הצלחת
לעזור לאנשים?

00:19:36:19 00:19:31:18
תודה לאל, עזרנו לאנשים.

00:19:45:14 00:19:37:07
עזרנו לאנשים

והדברים התנהלו יפה.

00:19:52:18 00:19:47:11

לא היו מקרים קשים, כי אנשים הקפידו לכבד זה את זה,

00:19:55:09 00:19:53:11

אלה היו חיים פשוטים.

00:19:57:22 00:19:55:19

כשהיה אירוע משמח כולם התאספו כדי לברך את החוגגים.

00:20:03:17 00:19:58:20

הכוונה שלי היא...
- באו לחגוג והלכו לבתיהם.

00:20:08:09 00:20:04:01

הכוונה שלי היא, מה הייתה האחריות הקהילתית שלך

00:20:09:20 00:20:08:14

אחרי שחזרת עם ההסמכה?

00:20:14:09 00:20:10:00

קודם כל, אני נותן להם את התעודה...
אבא יצחק היה האחראי לכך.

00:20:20:12 00:20:14:15

הוא היה מקבל את התעודה והייתה מתארגנת מסיבה וטקסי ברכות.

00:20:23:14 00:20:20:20

שוחטים פרה ומזמינים את כולם.

00:20:26:08 00:20:23:20

האנשים היו באים לתת ש' והולכים לבתיהם.

00:20:31:13 00:20:26:16

אחר כך אנשים היו באו אליי או אל אחד מהאחים שלי כדי לקבל ברכה.

00:20:37:21 00:20:33:02

מרגע שאתה נמשח לכהונה אתה הופך להיות אב רוחני.

00:20:42:05 00:20:39:21

באים אליי ואל האחים שלי אנשים ומבקשים מאיתנו להיות אבות

00:20:43:24 00:20:42:09
רוחניים שלהם.
וכן היינו, תודה לאל.

00:20:46:15 00:20:44:08
מרגע שאתה נמשח לכהונה
אנשים מבקשים ממך להיות אב רוחני.

00:20:49:08 00:20:46:20
מי, למשל, ביקש ממך
להיות לו לאב רוחני?

00:20:55:18 00:20:50:00
כולם. נתחיל באבא סמני,
צהייה תמנה, הוא מהעיר.

00:21:01:11 00:20:56:17
אברה פקדו גר לא רחוק מפה.
גם הוא מהעיר.

00:21:05:21 00:21:01:15
כל מי שהיה באזור אבגו. זה קרה
אחרי שקייס אברהם נפטר...

00:21:10:04 00:21:06:19
לפני כן הוא הוריש
לי אותם לפני מותו.

00:21:14:06 00:21:11:01
לא היה שם מנהיג רוחני
והם היו מודאגים.

00:21:22:11 00:21:14:06
אחרי מותו לא היה לנו מורה
ואז קייס אברהם קיבל את ההסמכה

00:21:28:14 00:21:23:05
ויצא למקום אחר, וכך אני נשארתי.

00:21:37:11 00:21:29:13
גם קייס סמאיי היה,
מי שהעדיף אותי בא אליו,

00:21:40:23 00:21:38:10
ומי שרצה ללכת
לסמאיי הלך אליו.

00:21:42:20 00:21:41:02
כל אחד הלך

אל מי שהוא העדיף,

00:21:46:15 00:21:43:00
אבל אף אחד לא נותן הוראה שיבואו אליו. האנשים הם אלה שבחרים.

00:21:51:09 00:21:46:19
עכשיו נעבור אל נושא הדת באסגדה.

00:21:56:11 00:21:53:14
מבחינה דתית היה טוב מאוד באסגדה. - באיזה מובן?

00:22:01:09 00:21:56:19
היה טוב. שמרנו שבת. שבת...

00:22:04:00 00:22:01:16
השבת היא המצווה החשובה ביותר שאלוהים נתן לנו.

00:22:09:03 00:22:04:15
אף אחד לא עבר על מצוות השבת.

00:22:14:20 00:22:10:08
מכניסת השבת כולנו פעלנו כפי שכתוב בספרי הקודש.

00:22:22:05 00:22:15:08
כולנו קיימנו את המצוות כי ברור שהשבת היא סימן ההיכר של היהודים.

00:22:25:10 00:22:22:19
האם זה היה כך רק באסגדה? - כך זה היה בכל מקום.

00:22:29:08 00:22:25:15
בכל הכפרים היהודים בתיגריי שמרו על השבת באותה הצורה,

00:22:34:07 00:22:30:16
אבל כל אחד יכול היה לבחור אב רוחני לפי ההעדפה שלו.

00:22:39:13 00:22:34:20
האם באסגדה שמרו על המצוות יותר בקנאות בגלל שמעמד הקייסים

00:22:41:20 00:22:39:17

היה חזק יותר, או שבכל המקומות המצב היה דומה?

00:22:47:01 00:22:41:24

לא היה מקום כמו אסגדה.
כולם שאלו מה המנהג באסגדה.

00:22:55:09 00:22:48:08

באסגדה שמרו על המצוות בלי קשר
לרמה הלימודית של האדם בתורה.

00:22:59:10 00:22:55:18

לא שאבנו מים בשבת
ולא חטבנו עצים.

00:23:03:17 00:22:59:18

היו דברים שהותרו במקומות אחרים
אבל לא אצלנו.

00:23:07:14 00:23:04:04

הקפידו על כל דבר קטן.

00:23:12:13 00:23:08:22

שמרנו את קדושת השבת כדרך חיים,

00:23:15:04 00:23:12:20

ובגלל ששמרנו עליה
היא שמרה עלינו בחזרה.

00:23:16:14 00:23:15:09

תודה לאל.

00:23:19:08 00:23:17:16

כך חיינו.

00:23:23:12 00:23:19:24

בדיוק כפי שהמנהיגים שלנו,
זיכרונם לברכה, לימדו אותנו.

00:23:28:16 00:23:24:14

ותודה לאל, גם פה אנחנו
ממשיכים לתפקד כאנשי דת.

00:23:34:16 00:23:29:14

אנחנו מגיעים להלוויות
ולאירועים שונים, ברוך השם.

00:23:42:07 00:23:37:24

האם היו נוצרים ומוסלמים באסגדה?
- היו המון.

00:23:45:22 00:23:42:15
הם חיו בקהילות נפרדות.

00:23:49:02 00:23:46:20
זה לא היה בתוך אסגדה.
- כן, בתוך אסגדה.

00:23:51:14 00:23:49:02
המקום נקרא "מיי דמו".

00:23:56:09 00:23:51:19
אנחנו היינו באזור אחד,
באזור אחר היו הנוצרים

00:23:59:00 00:23:57:03
והמוסלמים היו באזור שלהם.
כך חיינו.

00:24:03:23 00:23:59:08
איך הם התייחסו אליכם?
- שם?

00:24:07:05 00:24:04:01
כן.
- הסתדרנו יפה.

00:24:12:10 00:24:07:19
אף אחד לא כינה אותנו
בשמות גנאי. הם פחדו מאיתנו.

00:24:17:19 00:24:14:04
הם ידעו שאנחנו מלומדים והם
לא רצו להגיע איתנו לעימותים.

00:24:21:01 00:24:18:13
הם פחדו מאיתנו
והניחו לנו לנפשנו.

00:24:25:06 00:24:21:22
החכם נגה הביס אותם כל הזמן.

00:24:32:23 00:24:27:24
פעם אחת הנייתה גיבריס הגיע...
- מי הגיע?

00:24:36:18 00:24:34:11
היה נוצרי אחד
בשם הנייתה גיבריס.

00:24:41:09 00:24:37:12
יום אחד הוא הגיע וקרא לחכם נגה...
היה לנו בית כנסת גדול.

00:24:44:06 00:24:42:10
הוא פנה אל החכם מגה ושאל אותו,
"מה בית התפילה הזה?"

00:24:45:18 00:24:44:16
החכם נגה ענה לו,
"זה בית כנסת."

00:24:47:19 00:24:45:23
"מהו הספר הקדוש שלכם?"
- "התורה."

00:24:52:00 00:24:48:13
"מהו שם הספר?"
- "אני אומר לך שזו התורה."

00:25:00:07 00:24:52:13
היה מיכל פלסטיק גדול,
והוא אמר, "חסר גומי?"

00:25:03:14 00:25:00:22
הוא אמר "לנו יש
את לוחות הברית", והלך משם.

00:25:08:08 00:25:04:01
לאחר מכן, הוא הפיץ שמועה
שאנחנו סוגדים לפלסטיק.

00:25:14:08 00:25:10:12
החכם נגה פנה אליהם ושאל,
"למה אתם לועגים לנו?"

00:25:23:09 00:25:14:20
הוא לא פחד מהם ואמר להם
שאנחנו עוד נגיע לארץ שלנו.

00:25:25:02 00:25:23:17
לא פחדנו מהם.

00:25:32:16 00:25:26:02
האם בית הכנסת היה במרכז אסגדה?
- הוא היה באמצע.

00:25:39:15 00:25:32:24
תתאר לנו בבקשה איך המקום נראה.
- הוא היה באמצע...

00:25:49:04 00:25:40:01
סבא שלי גר סמוך לבית הכנסת
וכולנו באנו להתפלל מהבתים שלנו.

00:25:55:23 00:25:50:10
גרנו מסביב לבית הכנסת,
במרחק קצר ממנו.

00:25:58:04 00:25:56:01
מי בנה את בית הכנסת?
- כולנו.

00:26:00:18 00:25:58:16
ביחד?
- לגמרי ביחד.

00:26:06:14 00:26:01:02
אני עדיין סובל מכאבים בכתף
מהאבנים שסחבנו לבניית בית הכנסת.

00:26:10:03 00:26:06:24
שברנו את הסלעים
וסחבנו את האבנים לבנייה,

00:26:13:04 00:26:10:07
כך בנינו אותו.

00:26:20:10 00:26:14:00
האם הייתה חומה מסביב?
- כן.

00:26:31:04 00:26:21:18
תאר לנו איך המקום נראה מבפנים.
אני לא מכיר את המקום...

00:26:34:17 00:26:31:20
מה אני רואה כשאני נכנס?
- היה שם ארון קודש,

00:26:37:08 00:26:35:02
והתורה הייתה שם.

00:26:38:23 00:26:37:12
היינו נכנסים
ומתפללים בעמידה.

00:26:41:23 00:26:39:09
התורה הייתה כתובה בגעז
והמקום היה גדול.

00:26:49:07 00:26:45:10
כולם נכנסו להתפלל בפנים?
- כולם.

00:26:53:18 00:26:50:00
הנשים נכנסו פנימה?
- כן. הן צהלו.

00:27:00:14 00:26:54:13
הן נכנסו פנימה?
- כן, הן נכנסו והשמיעו צהלולים.

00:27:04:05 00:27:01:12
הן נכנסו פנימה בצהלולים.

00:27:13:15 00:27:10:02
ואז? מה עם תפילות השבת?

00:27:16:09 00:27:14:02
הייתם נכנסים ומתפללים...
- נכון.

00:27:22:08 00:27:16:17
מה עשיתם אחרי התפילה?
- פרסנו את הלחם שנאפה לכבוד שבת.

00:27:24:17 00:27:22:13
כל זה קרה בפנים...
- בטח. זה היה הקידוש.

00:27:28:10 00:27:25:15
מכניסים את הלחם ופרסנו אותו
אחרי הברכה.

00:27:31:08 00:27:28:18
כל אישה באה עם לחם
שהיא אפתה במיוחד.

00:27:35:14 00:27:32:19
הניחו את כל הלחמים על השולחן,
כל לחם היה יפה ממשנהו.

00:27:45:07 00:27:35:21
חתיכות הלחם היו מונחות
על הכלים שהן היו מכינות

00:27:50:10 00:27:46:07
ואחר כך כל אחת מזגה בתורה.

00:27:53:06 00:27:50:22
הן מזגו סוּוה (בירה ביתית)?
- כן. סוּוה.

00:27:56:20 00:27:54:15
אכלנו מהלחם ושתינו סוּוה,
וכך העברנו את היום.

00:28:02:15 00:27:57:09
אז היו לכם כל מיני סוגי לחמים.
- בכל חג וחג...

00:28:03:24 00:28:02:18
אנחנו נגיע לזה.

00:28:08:17 00:28:04:07
אמרת שהיו הרבה לחמים.
- נכון.

00:28:13:18 00:28:08:21
מי פרס אותם?
- היו קייסים מבוגרים.

00:28:16:20 00:28:13:24
הם בירכו ופרסו את הלחמים.

00:28:27:12 00:28:18:23
הקייס מקונן קידש את כל הלחמים
לאורך כל הדרך. עד שהגענו לכאן.

00:28:38:08 00:28:30:20
מה עם טקס התזת המים?

00:28:43:23 00:28:38:12
קיימתם את המנהג באסגדה?
- לא. זה היה ליד הכנסייה.

00:28:46:06 00:28:44:14
הטקס היה שם?

00:28:47:14 00:28:46:08
אבא יצחק (תואר של כבוד)
בירך על זה.

00:28:53:11 00:28:47:16
היה שם מקווה מים שנחפר,
ובכל פעם שמישהו נפטר,

00:28:58:05 00:28:53:22
הוא הביא משם מים וטיהר

את האנשים במשך שבוע מטומאת המת,

00:29:00:15 00:28:59:17
ולאחר מכן הם חזרו אל הקהילה.

00:29:05:03 00:29:00:24
זאת אומרת שזה היה שם והוא הלך
לשם בעת הצורך כדי להביא מים.

00:29:07:08 00:29:05:07
כן. כך זה היה.

00:29:17:05 00:29:07:17
ספר לי איך מצאו את הפרה האדומה.
- היו די הרבה.

00:29:21:16 00:29:17:17
פרה אדומה?
היו לא מעט.

00:29:26:17 00:29:22:17
פרה בעלת פרסות אדומות ועור אדום...
היו הרבה כאלה.

00:29:41:12 00:29:29:04
מה עשיתם כשמצאתם אחת כזאת?
- קונים אותה. אחר כך שלושה קייסים

00:29:50:00 00:29:43:07
היו טובלים ומיטהרים. ואחר כך הם
היו שוחטים ומעלים אותה באש.

00:29:54:04 00:29:51:11
היא הייתה נשחטת ועולה באש?
- כן.

00:29:59:09 00:29:54:10
הם היו מפרידים את כל חלקיה
והיו מעלים אותה באש

00:30:04:08 00:30:01:08
תוך כדי שירה וצהלות.

00:30:11:08 00:30:05:10
ואז היו חופרים בור ומכניסים
לתוכו כלי עם כל האפר שלה.

00:30:15:07 00:30:12:05
הכלי הזה היה נקבר בבור ונסתם.

00:30:20:11 00:30:15:20
כשמישהו היה מת, כל מי שנטמא
היה הולך לבור עם האפר.

00:30:23:10 00:30:20:20
היו מפזרים עליו מאפר הפרה
ואז הוא היה הולך לטבול בנהר.

00:30:26:00 00:30:23:19
אחרת הוא לא יכול היה להיכנס לביתו.
- זה שנגע במת?

00:30:28:21 00:30:26:18
לא. זה שמסר את הגופה לקבורה.

00:30:30:15 00:30:28:24
זה שמסר אותה?
- כן.

00:30:35:19 00:30:30:19
ומה עם מי שמקבל אותה?
- הוא ממתין כל זמן שהגופה אצלו.

00:30:38:06 00:30:36:00
אחר כך הקיים הולך
להביא מים להתזה.

00:30:40:17 00:30:38:15
אחרי שהוא מתיז עליהם
הם ממתינים שבוע,

00:30:43:22 00:30:40:21
לאחר מכן הוא טובל לטהרה
וחוזר לעיסוקיו.

00:30:51:01 00:30:44:04
והם ממתינים שבוע, טובלים לטהרה,
ואחרי שהם שוחטים לעילוי המת,

00:30:53:12 00:30:51:13
הם יכולים להיכנס לבית הכנסת.

00:30:57:00 00:30:54:02
זה קורה אחרי שהם מזמינים אנשים
לסעודה לעילוי נשמת המת.

00:30:59:07 00:30:58:03
כך זה היה.

00:31:04:00 00:31:00:10

רק הקרניים והפרסות שלה...
- כל החלקים. כולל הבשר.

00:31:05:18 00:31:04:09
הכול עולה באש?
- כן.

00:31:12:11 00:31:06:03
השאלה היא האם הקרניים האדומות...
- הכול עולה באש. אלא מה?

00:31:15:08 00:31:13:11
גם הקרניים שלה?
- כן.

00:31:19:05 00:31:15:13
אם כך, למה מחלקים אותה לחלקים?
- כך אנחנו מצוויים.

00:31:21:13 00:31:19:09
זו המצווה?
- כן. צריך לחלק אותה.

00:31:27:13 00:31:22:01
צריך לחלק אותה כפי שמחלקים
אותה לפני אכילה.

00:31:45:07 00:31:35:00
האם מפזרים את האפר רק במקרה של
טומאת המת או שיש לזה עוד שימושים?

00:31:48:10 00:31:46:16
האפר הוא לשימוש הזה.

00:31:54:06 00:31:48:21
משתמשים בזה גם במקרה שחס וחלילה
מישהו נוגע בעצם אדם.

00:31:57:04 00:31:54:19
אם מישהו נגע בעצם אדם בטעות,
הוא יוצא מהקהילה לשבעה ימים,

00:31:59:17 00:31:57:17
ואחריהם הוא מיטהר
ומפזרים עליו את האפר.

00:32:02:14 00:32:00:04
אסור לו לחזור אל הקהילה
אחרי יום אחד בלבד.

00:32:10:01 00:32:04:10
למה חופרים בור כדי לקבור
בתוכו את האפר?

00:32:11:21 00:32:10:04
כדי שהאפר לא יינזק.

00:32:16:04 00:32:12:03
איך הוא יכול להינזק? זה הרי אפר.
- מהחול.

00:32:19:15 00:32:16:15
השאלה שלי היא למה קוברים אותו
ולא שמים אותו בתוך מבנה?

00:32:25:24 00:32:19:22
זה אסור. האדם שנוגע
בזה חייב להיות טהור.

00:32:31:19 00:32:27:13
האדם שנוגע בו נטמא?
- הוא צריך לטבול לפני כן.

00:32:45:17 00:32:35:24
האם אדם אחד מופקד לגעת באפר,
או שכל אחד יכול להוציא ולהשתמש?

00:32:54:22 00:32:47:05
מבקשים מאבא יצחק הק"י.
הוא מוציא ונותן להם מהאפר

00:32:57:17 00:32:55:01
ולפעמים הוא הולך לעשות
את זה בעצמו.

00:33:07:07 00:33:02:00
אתה זוכר פעם אחת שהלכת
לפזר אפר על מישהו?

00:33:11:05 00:33:08:15
כן.
- תספר לנו למי עשית את זה,

00:33:14:13 00:33:11:09
איך ומתי זה היה?

00:33:27:09 00:33:22:16
אני לא פיזרתי בעצמי,
אלא פוזר עליי כשהתחתנתי.

00:33:34:13 00:33:28:07
סבא שלנו טלה נפטר, ואז
הקייס סמאיי, סנדיי צבהה ואני

00:33:36:10 00:33:34:18
התחתנו וקברנו אותו.
ואז פיזרו עלינו.

00:33:39:13 00:33:36:16
אחר כך הסבתא שלנו נפטרה
וגם אז פוזר עלינו אפר.

00:33:56:21 00:33:43:08
כשקייס איוב נפטר, קייס מקונן התחתן
והיה איתו עוד קייס, ועל שניהם

00:33:58:14 00:33:57:01
פוזר אפר.

00:34:01:03 00:33:58:20
זה היה הקייס ירגה נגה מערד.
שניהם...

00:34:04:13 00:34:01:10
הקייס איוב נפטר, ושניהם
התחתנו ופוזר עליהם האפר.

00:34:16:22 00:34:06:09
תספר לי מה עשית
ואיך התארגנת לקראת חג הפסח.

00:34:22:09 00:34:17:06
בפסח... אין קורבן מיוחד.

00:34:30:11 00:34:22:18
אתה מתרחץ ומיטהר, ואחר כך אתה
קונה עז וצולה אותה אחרי השחיטה.

00:34:34:03 00:34:32:03
אתה אוכל ושותה...

00:34:44:02 00:34:34:22
שוחטים וצולים את העז ואחר כך
האנשים מתכנסים אצל הקייס,

00:34:48:02 00:34:44:21
וכולם אוכלים ושותים
והולכים לבית הכנסת.

00:34:50:13 00:34:48:10

איפה האנשים מתכנסים?

- בבית הכנסת.

00:34:55:23 00:34:51:10

כולם?

- כולם באים לבית הכנסת מהבתים שלהם

00:34:57:06 00:34:56:05

אחרי שהם אכלו ושתו.

00:35:02:06 00:34:57:18

בבית הכנסת יש כבר את הבשר הצלוי

וכל אחד מקבל חתיכה של בשר

00:35:13:12 00:35:03:24

עם חתיכה מהלחם החתוך של פסח,

הם אוכלים מעט והולכים לבתיהם.

00:35:17:24 00:35:13:19

לאחר מכן, אתה שורף את מה שנותר

מהבשר וזורק את השאריות.

00:35:20:17 00:35:18:07

את מה שנותר?

- כן. צריך לזרוק את זה.

00:35:21:22 00:35:20:22

אסור לאכול את זה יותר.

00:35:26:13 00:35:23:05

לא שורפים את השאריות?

- אני מדבר על הבשר השרוף.

00:35:29:10 00:35:26:17

בבוקר שאחרי.

- אז זורקים את הבשר השרוף...

00:35:30:12 00:35:29:11

כן.

00:35:36:03 00:35:31:14

סיפרת לי ששוחטים את העז.

- נכון.

00:35:39:06 00:35:36:16

האם אפשר לשחוט כבש במקום?

- זה לא משנה.

00:35:41:01 00:35:39:13

זה לא משנה?

- כן.

00:35:45:04 00:35:42:17
מי קונה את העז או הכבש?

00:35:48:23 00:35:45:17
האם אלה התושבים או בית הכנסת?
- הכפר.

00:35:51:22 00:35:49:03
הכפר קונה את זה?
- הכפר קונה את זה בעיר.

00:35:57:17 00:35:52:02
בסוף היום האנשים מגיעים לשלם
ומחלקים את התשלום ביניהם.

00:36:02:06 00:35:58:22
גם אתה עשית את זה?
- כן.

00:36:08:10 00:36:02:19
תספר לנו על אחת הפעמים שקנית.
- כפי שסיפרתי לך.

00:36:09:24 00:36:08:14
איך זה התנהל?

00:36:17:23 00:36:10:04
מי עזר לך בשחיטה ובחיתוך?
- היו איתי הקייס איוב והקייס סמאי,

00:36:23:08 00:36:19:11
ולאחר מכן כולם עזרו לנו.

00:36:28:22 00:36:27:01
הקורבן נשחט.
- כן.

00:36:34:11 00:36:29:08
הוא נשחט ונצלה,
ולאחר מכן טועמים מהבשר

00:36:38:00 00:36:34:13
ושורפים את העצמות בשלמותן.

00:36:46:15 00:36:39:24
למחרת הכוהן מתפלל ושופך
את האפר במקום שמיועד לכך.

00:36:52:18 00:36:49:16
מבשלים את הבשר בצלייה,
ללא מים.

00:36:58:15 00:36:53:02
אחר כך מפזרים קצת מלח
מעל ומחלקים לאנשים.

00:37:03:24 00:37:00:13
הקייס מסיים להתפלל
וכולם הולכים לבתיהם.

00:37:08:21 00:37:06:12
אנשים נהגו לשאול:
האם הקרבנים?

00:37:12:05 00:37:09:00
והם ענו, הקרבנו.
בוודאי שהקרבנו.

00:37:16:19 00:37:12:24
אנשים תמיד נהגו להגיד
שהם "הקריבו".

00:37:22:16 00:37:18:19
כל מי שלא הספיק להקריב קורבן
עשה זאת בהזדמנות אחרת.

00:37:29:07 00:37:23:06
מי שנאלץ לצאת לדרך
בזמן הקורבן היה איכשהו בסדר,

00:37:32:12 00:37:29:12
אבל מי ששהה בבית
בזמן הקורבן דינו כרת.

00:37:37:09 00:37:33:19
וגם מי שאכל חמץ
דינו כרת.

00:37:39:17 00:37:38:04
זה מה שכתוב בתורה.

00:37:43:02 00:37:40:08
אף אחד לא העז
להפר את המצווה הזאת.

00:37:45:08 00:37:43:16
ואיך היה נהוג לצלות את הבשר?

00:37:49:14 00:37:45:16
אתה מחלק את הבשר לחלקים
וחותך אותו לרצועות,

00:37:54:15 00:37:49:23
אתה צולה אותו באש גלויה
ואחר כך האנשים מתקבצים.

00:37:57:15 00:37:55:11
מישהו חותך את הבשר הצלוי
לחתיכות קטנות.

00:38:01:18 00:37:57:24
כורכים את חתיכת הבשר בלחם
ומחלקים לכולם.

00:38:05:00 00:38:01:21
ומה עם העצמות?
- לא שוברים אותן.

00:38:06:21 00:38:05:05
לא מגישים אותן?
- לא מגישים אותן.

00:38:09:08 00:38:07:12
העצמות נאספות
ומושלכות לתוך האש.

00:38:12:11 00:38:10:00
אסור לשבור את העצמות.

00:38:15:16 00:38:13:16
בתורה כתוב שאסור
לשבור את העצמות.

00:38:20:04 00:38:17:07
האם נהגתם למרוח דם
על משקופי הבתים

00:38:26:24 00:38:20:11
לקראת חג הפסח?
- לא.

00:38:29:03 00:38:26:24
לא נהגתם לעשות את זה?
- לא.

00:38:30:19 00:38:29:10
עשו את זה במצרים.
- רק במצרים...

00:38:31:16 00:38:30:24
במצרים.

00:38:34:00 00:38:32:04
אבל לא נהגתם לעשות את זה
בתיגריי שבאתיופיה.

00:38:37:11 00:38:34:08
לא. עשו את זה במצרים
ואנחנו לא עשינו את זה.

00:38:44:07 00:38:39:14
האם היו תפילות מיוחדות לחג הפסח?
- כן.

00:38:48:04 00:38:45:07
תוכל להשמיע לי מעט?
תפילה אחת...

00:38:52:03 00:38:50:07
בפסח נהגנו לבצע תחינות.
- מה?

00:38:54:14 00:38:52:15
זה כמו סליחות.

00:40:05:11 00:39:59:19
אלוהים ציווה
על ישראל להקריב קורבן,

00:40:09:03 00:40:05:20
ומי שהיה בדרכים
ונמנע מלהקריב קורבן,

00:40:10:22 00:40:09:09
צריך להקריב במועד אחר.

00:40:15:03 00:40:11:12
והתפללנו שבזכות המצווה הזאת
אלוהים יכפר לנו על חטאינו.

00:40:18:10 00:40:15:16
הציבור ענה "אמן"
וכולם ביקשו רחמים מאלוהים.

00:40:20:19 00:40:18:22
ואחרי התפילה כולם...

00:40:28:20 00:40:23:21

כל התפילה התקיימה בבית הכנסת?
- כן. בבית הכנסת.

00:40:33:24 00:40:31:14
האנשים הרי באו מהבתים שלהם.

00:40:42:06 00:40:37:08
אז האנשים אכלו ונשארו ללילה.
ומה היה ביום שלמחרת?

00:40:46:11 00:40:43:05
מתפללים והולכים לישון, ובבוקר
כל אחד אוכל את פת השחרית שלו

00:40:47:11 00:40:46:15
והולך לביתו.

00:40:51:17 00:40:47:20
אז במשך שבוע אכלו את המצות האלה?
- כל אחד אכל את המצות בביתו.

00:40:53:19 00:40:52:06
אכלו מצות במשך שבוע.

00:41:15:19 00:41:07:02
האם ספרתם אחרי צאת הפסח?
- מה?

00:41:23:22 00:41:16:17
זה היה חוק מהתורה ולכן כולם ספרו.
- מה?

00:41:27:06 00:41:24:05
נכון. זה מה שכתוב.
- לא היה נהוג לספור?

00:41:28:20 00:41:27:11
היה נהוג לספור.

00:41:53:11 00:41:48:09
יש תפילה מיוחדת לפסח
ואחר כך כולם חזרו למקומם.

00:41:59:19 00:41:54:16
אחר כך כל אחד אכל מצה
עם פשתן בביתו.

00:42:03:22 00:42:01:18
לכולם היה מה לאכול,

00:42:07:13 00:42:04:09
אבל אנשים עשירים אכלו בשר.

00:42:14:07 00:42:08:10
מי שהיה עשיר שחט פר ואכל
את הבשר עם לחם תירס טוב.

00:42:17:22 00:42:14:21
לחם התירס היה יפה כמו חלב.

00:42:23:16 00:42:19:05
ככה העברנו את החג.
היה יפה מאוד.

00:42:26:00 00:42:23:18
היה המון תירס בסביבה שלנו.

00:42:32:15 00:42:26:20
היה יום מיוחד שההורים שלך כיבדו?
- יום השישי.

00:42:34:16 00:42:32:21
יום שישי?
- יום שישי.

00:42:39:03 00:42:34:24
החל מחמישי בערב, ואז שישי ושבתי.
זה נקרא השבת הרביעית.

00:42:46:02 00:42:43:17
מתי זה התחיל?
- עם אבא שלי?

00:42:48:05 00:42:46:05
כן.
- אתה שואל מתי הוא התחיל

00:42:49:16 00:42:48:08
לכבד את היום הזה?
- כן.

00:42:51:21 00:42:50:03
מאז ומתמיד.

00:42:55:21 00:42:52:06
זאת אומרת, איך זה התחיל?
- ממש ככה.

00:42:57:21 00:42:56:13
עם השחיטה והכול...

00:43:02:21 00:42:58:01
זה היה כמו יום חג?
- כן.

00:43:08:02 00:43:03:05
הם ציינו את היום הזה מדי שנה.
היו עורכים סעודה גדולה

00:43:10:17 00:43:08:19
ומזמינים אנשים.

00:43:13:16 00:43:11:00
היו שוחטים פר
ואחר כך היו נפרדים מהאנשים.

00:43:15:03 00:43:13:20
זה נקרא "השבת הרביעית".

00:43:17:00 00:43:15:07
שבת הרביעית?
- כן.

00:43:19:18 00:43:17:22
מה היה נהוג לעשות אז?

00:43:22:04 00:43:19:24
מי הוזמן?
- כולם הוזמנו.

00:43:26:15 00:43:24:01
זה לא היה בפסח...
כולם הוזמנו.

00:43:31:22 00:43:27:05
הם שחטו את הפר לסעודה
ולמחרת בבוקר נפרדו מכולם.

00:43:34:19 00:43:32:02
כולם התאספו שם.

00:43:41:10 00:43:35:23
האם נהגו גם להתפלל שם?
- יש תפילה מיוחדת ליום הזה.

00:43:47:09 00:43:41:24
תוכל להשמיע לנו בבקשה?
- היו הרבה תפילות.

00:43:59:21 00:43:57:01

כל התפילה הייתה על השבת.

00:44:12:09 00:44:02:07

אחרי התפילות והברכות
היו נותנים לכוהנים קצת כסף

00:44:15:05 00:44:13:09

ואז הם היו הולכים לבתיהם.

00:44:20:20 00:44:15:20
האם המשכת את המנהג הזה
אחרי פטירתו של אביך?

00:44:22:19 00:44:21:00

לא.

- לא המשכת?

00:44:26:04 00:44:22:23

לא המשכת.

- ומה עם האחים והאחיות שלך?

00:44:28:08 00:44:26:07

גם הם לא המשיכו.

לא המשכנו.

00:44:30:21 00:44:28:12

יצאנו לכיוון ישראל די מהר.

00:44:37:24 00:44:32:14

יצאנו אחרי שאשתי נפטרה.

00:44:41:20 00:44:39:08

היו עוד מבוגרים שנפטרו.

00:44:47:05 00:44:42:22

אילו משימות ביצעת כשההורים
שלך הזמינו את האנשים?

00:44:53:20 00:44:48:19

האם היה לך תפקיד מסוים?

- עזרתי בכל ההכנות.

00:44:58:02 00:44:54:03

הגשתי אוכל, קוששתי עצים

וכל מיני דברים מסוג זה.

00:45:03:23 00:44:58:20

עבדתי במשך כל היום.

לא הייתה לי ברירה.

00:45:10:13 00:45:06:01
ואיפה ישנו כל האורחים
שהיו אצלכם?

00:45:13:24 00:45:11:00
הקמנו אוהל גדול
ליד בית הכנסת.

00:45:18:18 00:45:14:15
כולם ישנו בתוך האוהל הזה.
כולם נשארו לישון שם.

00:45:23:22 00:45:19:05
הצעתם להם מיטות שם וכך הם ישנו?
- כן. זה הרי היה יום שבת,

00:45:25:13 00:45:24:00
אז כולם נשארו לישון שם.

00:45:30:05 00:45:27:09
הם באים לשם בשביל החגיגה.

00:45:34:12 00:45:30:15
היו גם כדים של בירה אתיופית
שהוכנה בבתיים.

00:45:35:08 00:45:34:15
הבירה...

00:45:39:23 00:45:35:17
הם מזגו את השתייה בכלים מיוחדים
והאנשים ישבו ושתו שם.

00:45:47:02 00:45:40:11
אתם הכנתם הכול, או שגם אנשים
אחרים הביאו אוכל ומשקאות?

00:45:56:12 00:45:47:04
בוודאי. זה היה נהוג בשבתות.
כולם הגיעו מהבתים ובידיהם

00:45:59:24 00:45:56:18
לחמים שהם אפו במיוחד לשבת.

00:46:02:21 00:45:59:24
אבל ביום ההוא, דאגנו
להכין הכול מבעוד מועד.

00:46:12:16 00:46:03:01
ובבוקר אחרי התפילה פרסנו

את הלחם שנאפה במיוחד לאותו יום.

00:46:26:23 00:46:18:13
אז אחרי שהוסמכת לקייס
וקיבלת את הסמכויות,

00:46:35:08 00:46:28:05
האם עבדת בעבודה רגילה
או שמאחר שאתה קייס...

00:46:38:15 00:46:35:15
הייתה הרבה עבודת חרישה.

00:46:41:17 00:46:39:08
רק כאן אנחנו, הקייסים,
מקבלים כסף מהמדינה.

00:46:44:10 00:46:41:22
מי ייתן לנו?
אף אחד לא נתן לנו.

00:46:47:10 00:46:45:17
חרשנו כדי שיהיה לנו אוכל.

00:46:49:18 00:46:47:17
ואם מישהו מזמין אותך...
- אני הולך.

00:46:52:13 00:46:49:21
הוא מבקש ממך לברך לו...
- אני הולך.

00:46:54:21 00:46:52:23
או שהוא מבקש ממך שתתפלל
במקרה של פטירה.

00:46:56:10 00:46:54:23
אני הולך.
- הוא לא משלם לך?

00:46:58:05 00:46:56:13
מה?
- הוא לא משלם לך?

00:47:01:22 00:46:58:12
על הקריאה?
- כן.

00:47:04:18 00:47:02:01
בוודאי שהוא משלם. משלמים

לכל הקייסים על הביקורים.

00:47:14:11 00:47:05:05
יש גם את המעשר מהיבול,
והאנשים נותנים לנו את זה.

00:47:15:22 00:47:14:12
אתה מקבל את זה.

00:47:25:19 00:47:21:10
היו חוקים וכולם שמרו
עליהם באדיקות.

00:47:31:19 00:47:26:17
אבל היה שם כמה אנשים עניים
והיו גם עשירים.

00:47:38:04 00:47:33:17
אז אתה אומר שעשית עבודות חרישה.
- כן.

00:47:50:06 00:47:38:04
ומה עשית עם היבול שקצרת?
- לקחתי לעיר שירה.

00:47:53:06 00:47:50:15
הלכת למכור את זה בשירה?
- בטח. זה היה קרוב.

00:47:57:15 00:47:53:11
העמסתי הכול על חמורים
ולקחתי את הסחורה לשוק.

00:48:00:07 00:47:57:23
אם היה מה לשלוח לטחינה,
עשיתי את זה.

00:48:01:20 00:48:00:13
ואחר כך חזרתי.

00:48:05:15 00:48:02:02
האם המוסלמים והנוצרים
בשירה הכירו אותך?

00:48:08:09 00:48:06:02
הם ידעו שאתה קייס?
- הם ידעו.

00:48:11:03 00:48:08:13
לפעמים הם היו מתבלבלים

בינינו לבין אנשי הדת שלהם,

00:48:12:24 00:48:11:24
זזה היה מעצבן אותם.

00:48:16:21 00:48:13:01
במה הם התבלבלו?
- הם היו באים להצטלב מולנו.

00:48:27:23 00:48:21:00
סיפרת קודם שכשהיית הולך לשירה
הנוצרים והמוסלמים הכירו אותך.

00:48:31:07 00:48:28:07
הם ידעו שאתה יהודי.
- הם הכירו אותנו.

00:48:40:16 00:48:31:22
האם היחס של המנהיגים המוסלמים
והנוצרים הושפע מהדת?

00:48:42:09 00:48:41:05
האם זה קרה?

00:48:43:24 00:48:42:14
לנו?
- כן.

00:48:47:14 00:48:44:06
בטח. אצל הנוצרים...

00:48:50:14 00:48:48:00
הם כל הזמן שאלו שאלות על הדת
ועל כתבי הקודש שלנו.

00:48:53:08 00:48:51:02
הסברנו להם שהספר הקדוש
שלנו הוא התנ"ך.

00:49:03:23 00:48:58:04
האם השיחות האלה
התנהלו במקום מסוים?

00:49:07:04 00:49:04:07
איפה זה היה?
- בכל מקום שיוצא להם

00:49:09:08 00:49:08:04
לפגוש קייס.

00:49:15:19 00:49:11:13
כשהיינו בדרך לאיזה מקום...
מי שידע לא התווכח איתנו.

00:49:20:21 00:49:16:20
לא התווכחו איתנו כי הם ידעו
שאנחנו בקיאים בענייני הדת.

00:49:27:22 00:49:21:15
לפי מה ששמעתי, בכל מקום,
אולי בתיגריי זה לא קרה,

00:49:36:15 00:49:28:22
אבל בהרבה מקומות מנהיגים רוחניים
נוצרים ומוסלמים היו אוספים אנשים

00:49:39:22 00:49:36:21
רבים ואז כשהיה מגיע קייס יהודי
הם היו מתחילים להתווכח.

00:49:41:08 00:49:40:01
לא היו דברים כאלה?

00:49:44:24 00:49:43:09
היו מקרים בעבר...
- איפה?

00:49:49:23 00:49:45:09
אדם בשם טדרוס קסה אסף
מוסלמים, נוצרים ויהודים,

00:49:52:01 00:49:50:12
אבא יצחק הלך לשם.

00:49:59:17 00:49:52:14
הם ישבו במרכז
ופתאום הגיעה יונה.

00:50:06:09 00:50:00:14
היא חגה מעל הנוצרי והמוסלמי
ולבסוף היא נחתה על אבא יצחק.

00:50:11:08 00:50:07:21
היא ישבה עליו זמן ממושך
ואחר כך התעופפה.

00:50:14:06 00:50:11:24
זה סיפור שסופר לנו
בתקופת הילדות.

00:50:35:23 00:50:26:05
איזה סוג של עבודות עשית
בתיגריי בתור קייס?

00:50:41:23 00:50:37:03
הקייס הוא כמו
כל האנשים האחרים,

00:50:44:24 00:50:42:10
אבל יש את הברכות שאנחנו
מברכים את האנשים,

00:50:52:09 00:50:46:01
והיה גם עניין
התרומות והמעשרות.

00:50:59:04 00:50:53:14
מי שהניב הרבה יבול הביא
חמור עמוס בגידולים,

00:51:03:01 00:51:00:02
והיו כאלה שהביאו פחות,
לפי יכולתם.

00:51:05:23 00:51:04:12
והם נתנו את זה לנו.

00:51:09:05 00:51:06:10
כקייס אתה צריך ללכת למקומות
שמזמינים אותך לברך. בחתונות...

00:51:17:20 00:51:09:10
סיפרת לי על מה שנהוג,
זזה טוב. אבל אני רוצה לשמוע

00:51:20:12 00:51:18:00
על הדברים שאתה עשית.

00:51:24:19 00:51:20:18
למשל, חתונות.
חיתנת זוגות?

00:51:26:09 00:51:24:22
כן.
- את מי חיתנת?

00:51:28:01 00:51:26:13
כמה אנשים היו בחתונות?

00:51:29:05 00:51:28:08

תשאל אותי...

00:51:31:10 00:51:29:10

האם חיתנת זוגות?

- כן.

00:51:35:04 00:51:31:14

את מי?

- חיתנתי את שי בקל

00:51:37:06 00:51:35:20

בנישואים הראשונים שלה.

00:51:41:14 00:51:37:20

חיתנתי גם את בידגלין זייסאנה,

אביו של אדנה.

00:51:50:00 00:51:42:18

לאחר מכן חיתנתי את רומן...

תודה לאל.

00:51:56:22 00:51:51:11

אחר כך חיתנתי

את חגוס גטהון עם מנה.

00:52:00:09 00:51:58:10

אחריהם חיתנתי את היילה,

00:52:04:03 00:52:02:00

וחיתנתי גם את מלקו.

00:52:06:19 00:52:04:12

אחר כך חיתנתי את דסטה.

00:52:10:12 00:52:08:08

לאחר מכן חיתנתי את הדהנום.

00:52:12:05 00:52:10:17

חיתנתי אותם...

00:52:22:10 00:52:12:13

האם רק אתה ניגשת אליהם,

או שהיו איתך עוד קייסים אחרים?

00:52:28:14 00:52:23:10

כולם. היה אוהל גדול מאוד.

00:52:36:20 00:52:29:08

באים המון אנשים ושוחטים פרה,

אחר כך מתחילות החגיגות.

00:52:40:20 00:52:37:18
מזמינים זמר שמבדר את כולם.

00:52:48:18 00:52:41:14
החגיגות מגיעות בהמשך,
אבל לפני כן, בטקס...

00:52:52:15 00:52:49:03
אילו ברכות ברכתם?
האם זה כמו פה?

00:52:55:02 00:52:52:24
פה, למשל, יש שבע ברכות.

00:53:01:22 00:52:56:24
כולם עומדים ומקדשים על היין.

00:53:05:24 00:53:03:06
אני רוצה לדעת איך זה היה
בתיגריי שבאתיופיה.

00:53:07:24 00:53:06:05
מה היה נהוג כשמחתנים.

00:53:13:10 00:53:08:09
הייתה שם שחיטה כשרה
שהקיים היה מבצע.

00:53:15:07 00:53:14:07
שרנו כך...

00:53:43:08 00:53:42:01
וכך התפילה נמשכה.

00:53:46:18 00:53:44:05
מה פירוש התפילה
שהשמעת לנו עכשיו?

00:53:48:11 00:53:46:23
איזו?

00:53:51:05 00:53:48:15
מה פירוש התפילה.
זה בשפת הגעז?

00:53:57:19 00:53:51:12
הרי אלוהים
נמצא ברגע החתונה,

00:54:02:17 00:53:58:12
והתפילה אומרת שהכבוד
וההדר הם גם אלוהים.

00:54:15:20 00:54:11:23
ומה עם החגים?

00:54:19:15 00:54:16:14
דיברנו על חג הפסח...

00:54:23:24 00:54:20:01
אילו חגים נוספים היו?

00:54:25:15 00:54:24:02
היה את "ניסן".

00:54:47:11 00:54:44:23
הפירוש הוא: ראשית כל,
כבדו את אלוהים.

00:54:50:07 00:54:48:11
זה היה בתחילת חודש ניסן?

00:54:52:05 00:54:51:02
בתחילת חודש ניסן.

00:54:57:18 00:54:53:08
ומה עם ראש השנה?

00:56:03:14 00:56:01:05
את זה שרנו מוקדם בבוקר.

00:56:06:21 00:56:04:11
עד צאת השמש בבוקר.

00:56:10:06 00:56:07:17
חודש ניסן היה נכנס
ואז היה מגיע חג הפסח.

00:56:12:09 00:56:10:12
הנשים היו באות.
אחרי שסיימנו את התפילה,

00:56:13:14 00:56:12:12
היינו פורסים את הלחמים.

00:56:18:18 00:56:13:19
הנשים היו מביאות עופות
והיינו שוחטים להן אותן,

00:56:21:01 00:56:19:02
ואז הן היו הולכות לבתיהן.

00:56:24:15 00:56:21:19
הן היו מבשלות את העופות, ויותר
מאוחר הן היו מביאות לנו את האוכל,

00:56:27:02 00:56:25:09
וכך היינו מעבירים את היום.

00:56:37:06 00:56:29:03
האם היה צום דומה ליום הכיפורים?
- כן.

00:56:40:14 00:56:38:00
צמים ביום הכיפורים.
- זהו צום.

00:56:44:11 00:56:40:23
איזה צום אחר היה?
- היה צום בשם פסטה.

00:56:49:01 00:56:45:01
בחודש המלה (בלוח השנה האתיופית)
היה הצום הגדול.

00:56:51:07 00:56:49:06
צום שנמשך 17 ימים.

00:56:54:13 00:56:51:24
זה לזכר חורבן בית המקדש.
- כן.

00:56:58:07 00:56:55:16
היינו צמים.
- וחוץ מזה?

00:57:01:22 00:56:58:20
בישראל?
- באתיופיה.

00:57:04:15 00:57:02:02
יש את "תשעה באב",
צמים יום אחד.

00:57:06:22 00:57:04:17
באתיופיה צמנו 17 ימים.

00:57:13:07 00:57:07:15
צום תשעה באב היה כלול שם,

יחד עם צום יונה, אסתר וכו'.

00:57:15:02 00:57:13:11
וכך צמנו בסך הכל 17 ימים.

00:57:17:17 00:57:15:06
זה היה הצום.

00:57:19:12 00:57:18:02
האם היה צום אחר?

00:57:27:05 00:57:19:24
צום אחר? נהגנו לצום
בימי חמישי ולאכול בערב.

00:57:30:02 00:57:27:11
זה היה בימי חמישי.

00:57:35:17 00:57:31:21
זה היום שמשה קיבל את התורה,
ולכן היה נהוג לצום.

00:57:41:22 00:57:38:00
סיפרת לי קודם
שהייתם הרבה קייסים.

00:57:42:17 00:57:42:02
נכון.

00:57:44:09 00:57:42:19
באסגדה.
- נכון.

00:57:46:24 00:57:44:15
האם היו גם במקומות אחרים?
- כן.

00:57:50:01 00:57:47:06
מה שמותיהם?
- אבא יצחק עם בנו אדהנני.

00:57:53:04 00:57:50:21
הם היו בבית מריה.

00:57:58:16 00:57:53:19
אבא יונס ובנו המורה יצחק
והמורה יצגה אמלק

00:58:01:16 00:57:59:02
היו בעדי וורבה שבאנדבגונה.

00:58:10:06 00:58:02:22

גדם נאקה, אבוי זלקה
ובנו המורה סמאיי היו שם.

00:58:15:05 00:58:10:18

ולפני כן... לפני כן
היה קייס בשם אבא ראצ'ה.

00:58:17:00 00:58:15:15

והיה גם את אבא ברוך.

00:58:23:11 00:58:18:14

זה היה עוד לפני שנולדנו.
זה מה ששמענו.

00:58:33:05 00:58:24:00

בזמנו, האם נהגת לפגוש קייסים
אחרים אחרי שהוסמכת לקייס?

00:58:37:12 00:58:33:09

נפגשים כשיש סוגיה שצריך לפתור.
- רק כשיש סוגיה כזאת?

00:58:41:09 00:58:37:19

אלא מה?
- אז איך ידעתם בדיוק מתי יוצא

00:58:51:10 00:58:41:15

ראש השנה וחגים אחרים,
כדי שהציבור לא יטעה?

00:59:01:13 00:58:51:18

לפי תחילת הירח, ידענו
מתי כל דבר צריך לקרות.

00:59:05:10 00:59:02:03

וכך הפצנו לכולם שמולד הירח
נצפה ביום כך וכך,

00:59:11:13 00:59:05:22

וכל מי שלא ראה את הירח ידע
להתאים את עצמו לפי ההודעה הזאת.

00:59:19:02 00:59:11:24

היום העשירי נקרא בעל...

00:59:23:18 00:59:20:11

היום החמישה עשר
בכל חודש נקרא בעל.

00:59:28:10 00:59:24:09
לפי זה מוודאים.
לפי ההודעה של מי שראה.

00:59:34:19 00:59:28:14
אני רוצה לדעת האם נהגתם
לפגוש קייסים מאזורים אחרים

00:59:40:05 00:59:35:04
כדי לקבוע יחד מתי כל חג יוצא.
- כך זה היה.

00:59:46:07 00:59:40:13
היינו נפגשים ומבררים
מתי יוצא חג כזה או אחר,

00:59:49:05 00:59:46:11
ואחר כך היינו נפרדים
אחרי שהגענו להחלטה משותפת.

00:59:56:00 00:59:50:00
היינו בודקים מתי יוצא החג
ולאחר מכן היינו נפרדים.

01:00:02:10 00:59:57:15
קודם אמרת לי שבאסגדה
היו הרבה אנשי דת יהודים.

01:00:10:00 01:00:02:24
מי היה הבכיר ביותר?
- המבוגרים.

01:00:13:02 01:00:10:07
אבא שלי,
המורה צבאהו, המורה איוב.

01:00:22:06 01:00:14:09
אחר כך היה קייס סמאי
ואחריו אני.

01:00:32:03 01:00:23:03
האם ההנהגה הרוחנית נקבעה
על סמך הגיל או על סמך הידע?

01:00:35:15 01:00:33:03
לפי מי שהוסמך ראשון.
- מי שהוסמך ראשון?

01:00:38:11 01:00:35:19

מי שהלך וקיבל את ההסמכה
ראשון הוא המוביל.

01:00:43:13 01:00:40:13
אם כי הכבוד
ניתן גם לפי הגיל.

01:00:52:00 01:00:44:09
אם יש שניים באותו המעמד,
המבוגר ביותר הופך למנהיג הרוחני.

01:00:59:20 01:00:52:12
זאת אומרת שכל אלה שהוסמכו
אחריו מקבלים את הסמכות שלו.

01:01:00:20 01:01:00:00
נכון.

01:01:08:11 01:01:00:24
אז הוא בר הסמכה והאחראי.
- כל אחד והאזור שלו.

01:01:15:01 01:01:08:20
האחד הוא הסמכות הרוחנית
באזור שלו, והאחר הוא באזור שלו,

01:01:20:11 01:01:16:03
אך אם הם נמצאים באזור אחד
המבוגר ביותר הוא בעל הסמכות.

01:01:22:17 01:01:20:23
כל אחד באזור שלו.

01:01:29:17 01:01:23:23
תלמד אותי תפילה קצרה
כפי שלימדו אותך.

01:01:32:02 01:01:29:21
איזו תפילה?
- תפילה קצרה.

01:01:45:22 01:01:32:17
תלמד אותי כל תפילה או ברכה
כפי שאתה זוכר שלימדו אותך.

01:01:50:15 01:01:46:23
יש את "בלתייה",
שהיא מתפילות השבת.

01:02:21:22 01:02:14:08

הפירוש הוא שהשבת תגיע מחר
ושאסור לנו להיות בדרכים,

01:02:31:20 01:02:25:21
כדי שלא תשאב מים
או תקושש עצים ביום השבת.

01:02:35:23 01:02:32:06
כך שאם אתם בדרך, עליכם לשאוב
מספיק מים ולהישאר במקומכם.

01:02:38:01 01:02:36:08
במקום שבו אתה נמצא?
- כן.

01:02:41:10 01:02:38:08
אסור לך לשאוב מים ולהמשיך ללכת.
אתה שואב ונשאר שם.

01:02:46:18 01:02:41:15
היינו יושבים שם ומתפללים.

01:02:53:13 01:02:49:08
אז המנהיג הרוחני מתחיל...

01:03:01:24 01:02:54:12
למנהיג הרוחני יש את הקטע שלו,
והוא נותן לך קטע אחר.

01:03:05:19 01:03:02:11
וכך לכל אחד יש
את קטע השירה שלו,

01:03:08:09 01:03:07:06
אבל לכל אחד מאיתנו היה קהל.

01:03:11:24 01:03:08:16
אם אני מתחיל בשורה הראשונה,
אחד האחרים שר את השורה השנייה.

01:03:55:02 01:03:48:23
אני רוצה שהצופים יידעו
את הדברים שאתה למדת.

01:04:03:17 01:03:55:12
כפי שסיפרת קודם, המנהיג הרוחני
מתחיל בקטע ואחריו אתה ממשיך.

01:04:08:04 01:04:04:13
ואחרי שאתה מסיים,

מישהו אחר ממשיך את התפילה.

01:04:12:18 01:04:08:13
אתה מתחיל ב"בלתייה",
ואני ממשיך משם.

01:04:15:20 01:04:13:01
אתה עושה את זה
בעמידה או בישיבה?

01:04:16:23 01:04:15:22
זה קורה בבית הכנסת?

01:04:39:15 01:04:35:14
אתה שר את הקטע הזה,
ואחריך מישהו אחר ממשיך.

01:04:56:15 01:04:55:04
זה קטע ארוך...

01:05:03:08 01:04:58:23
אני מודה שהקטע הזה
מורכב בעיניי. בוא נחזור אחורה.

01:05:09:20 01:05:04:00
איך למדת את הקטע הראשון?

01:05:13:08 01:05:10:05
כשלמדתי?
- האם המורה הסביר לך?

01:05:19:23 01:05:13:16
היה לנו מורה, ובנוסף
היה לנו את זה בספר.

01:05:23:00 01:05:20:20
היו לנו ספרים.

01:05:28:03 01:05:26:00
בשלב מאוחר יותר אתה כבר
לא צריך את עזרת המורה.

01:05:35:15 01:05:28:11
בקטע "יתברק אגזביהייר",
האם עמדת כשהמורה לידך

01:05:41:06 01:05:36:08
ואמרת את המשפטים אחריו?
- הוא מלמד אותנו.

01:06:02:13 01:06:01:01
אחרי שאנחנו מסיימים קטע אחד,
אנחנו עוברים לקטע הבא.

01:06:05:08 01:06:03:06
זו הברכה על האוכל.

01:06:14:00 01:06:07:09
האם המורה אומר את השורות
ואתם חוזרים אחריו

01:06:19:12 01:06:14:06
או שהוא מתרגם לכם את הקטעים?
- אנחנו לומדים משמיעה.

01:06:28:24 01:06:26:11
כך הוא מלמד אותנו
ומשם ממשיכים.

01:06:30:08 01:06:29:11
וכך אנחנו מסיימים את הקטע.

01:06:34:02 01:06:30:18
ומתי אתה לומד את התרגום?
- תרגום למה?

01:06:38:03 01:06:34:09
הרי מה שאמרת היה בשפת הגעז.
- זה לא דורש תרגום.

01:06:40:16 01:06:38:17
אני מתכוון לפירוש.
- של מה?

01:06:43:19 01:06:41:01
של הברכה או התפילה.

01:06:46:14 01:06:44:14
של הקטע הזה?
- כן.

01:06:50:07 01:06:47:00
הפירוש הוא:
כפי שציווה אלוהי ישראל,

01:06:57:08 01:06:53:08
"לא יהיה לך אלוהים
אחרים על פניי".

01:07:04:18 01:07:01:00

ויש גם את האיסור
ליצור פסל ומסכה.

01:07:16:15 01:07:07:21
השאלה שלי הייתה האם בזמן
הלימוד הייתם צריכים ללמוד

01:07:22:01 01:07:16:21
את הפירוש של הברכה
או התפילה בעצמכם,

01:07:25:19 01:07:22:07
או שהוא הסביר לכם?
- הבנו את זה בעצמנו.

01:07:28:09 01:07:26:00
בעצמכם?
- היינו אומרים את הטקסט

01:07:30:03 01:07:28:21
והבנו את המשמעות בעצמנו.

01:07:35:00 01:07:31:02
קודם כל עליך להגיד את הטקסט
ואחר כך אתה מבין אותו בעצמך.

01:07:39:23 01:07:35:14
ומתי אתה עובר לקרוא
בתהילים ובתורה?

01:07:43:19 01:07:40:05
התחלתי שם. כשהייתי בן 18.

01:07:49:12 01:07:45:09
איזה ספרים יש לך?
- הספר הזה נקרא ספר הכוהנים.

01:07:59:08 01:07:55:22
יבורך אלוהי ישראל.

01:08:07:20 01:08:03:04
אנו פותחים בשלום מפי אלוהים.

01:08:10:19 01:08:09:16
הללויה.

01:08:16:19 01:08:15:01
ואחר כך מתחילה התפילה.

01:10:14:10 01:10:11:04

מי כתב את הספר הזה?
- המורה צבוחו.

01:10:19:10 01:10:16:15
מכרתי פר כדי לקנות
את הספר הזה.

01:10:25:17 01:10:19:19
היה לי פר מסוג "כוכבה", מכרתי
אותו וקניתי את הספר ב-600 ביר.

01:10:27:17 01:10:26:11
נתתי פר עבור הספר.

01:10:31:13 01:10:29:18
גם לקיים סמאיי
יש את הספר הזה.

01:10:36:08 01:10:32:00
הקיים מהרה שילם כדי שיעשו
בשבילו עותק של הספר.

01:10:38:07 01:10:36:15
הספר הזה לא נמצא בידי אחרים.
- אין לאף אחד?

01:10:40:09 01:10:38:21
לא. אין אותו לאף אחד.

01:10:46:07 01:10:40:15
זה ספר הכוהנים.
- זהו ספר הכוהנים המלא.

01:10:51:12 01:10:46:16
כל התפילות מופיעות כאן.

01:10:56:13 01:10:52:17
יש שם תפילות?
- יש כאן את כל התפילות.

01:11:00:10 01:10:58:10
תפילות השבת וכו'.

01:11:06:10 01:11:00:20
איזה ספר אתה מחזיק בידיך?
- זה ספר בראשית.

01:11:09:23 01:11:07:02
אך הוא בשפת הגעז,
לא בשפה האמהרית.

01:11:12:18 01:11:10:12
האמהרית והגעז
הן שפות שונות.

01:11:17:13 01:11:13:08
השפה נקראת געז.

01:11:20:04 01:11:18:04
גם האמהרים הולכים
לפי הספר הזה.

01:11:22:20 01:11:20:19
בנוסף לספר הזה
יש את ספר התנ"ך.

01:11:37:00 01:11:26:05
בראשית ברא אלוהים
את השמים ואת הארץ.

01:11:50:06 01:11:42:10
אלוהים ברא את הארץ
ולא היו עליה חיים.

01:12:06:24 01:12:03:14
הכול כתוב פה.

01:12:18:13 01:12:15:01
וחושך על פני תהום.

01:12:31:21 01:12:27:19
ורוח אלוהים מרחפת
על פני המים.

01:12:43:04 01:12:39:04
ויאמר אלוהים יהי אור
ויהי אור.

01:12:50:09 01:12:48:00
וירא אלוהים את האור כי טוב.

01:13:07:20 01:13:03:14
ויבדל אלוהים
בין האור ובין החושך.

01:13:18:03 01:13:13:09
ויקרא אלוהים לאור יום,
ולחושך קרא לילה.

01:13:30:10 01:13:23:01

מאיפה יש לך את הספר הזה?
- קניתי אותו באקסום.

01:13:46:12 01:13:39:09
מי מכר לך אותו?
האנשים מסמיין?

01:13:48:09 01:13:46:14
לא.
- אז מי מכר לך אותו?

01:13:54:14 01:13:49:02
יש את סופרי הסת"ם של המדינה.
הם כתבו אותו.

01:13:57:14 01:13:55:03
הם נקראים "אותליקה וויין".

01:14:01:08 01:13:58:23
הם אלה שכותבים את הספרים
האלה מטעם המדינה.

01:14:07:04 01:14:01:17
יש מקומות מיוחדים מטעם המדינה
שבהם אתה קונה את הספרים האלה.

01:14:11:08 01:14:08:14
כמה עלה לך הספר הזה?
- מה?

01:14:14:01 01:14:11:11
כמה שילמת עבור הספר הזה?

01:14:25:03 01:14:19:19
זה ספר הכוהנים?
- כן. זהו ספר הכוהנים.

01:14:29:06 01:14:25:11
מי שכתב אותו הוא המורה שלך,
צבוהו ברוך.

01:14:33:09 01:14:29:18
המורה צבוהו ברוך כתב אותו.
- הוא למד וכתב אותו בעצמו.

01:14:37:12 01:14:34:01
ומה עם הספר השני?
- את זה כתבו מהמדינה.

01:14:44:23 01:14:39:17

אתה הולך לחנות ספרים
וקונה את זה אצלם.

01:14:52:08 01:14:45:03
אתה מבקש את ספר בראשית מהתנ"ך
בשפת הגעז, והם נותנים לך.

01:14:57:07 01:14:53:15
מצוינת שם שנת ההוצאה?
- כן.

01:14:59:06 01:14:57:23
זה כתוב שם?
- כן.

01:15:09:23 01:15:01:17
בן כמה הספר הזה?
- רגע, אני אבדוק.

01:16:18:22 01:16:13:23
משנת 1955.

01:16:43:03 01:16:20:15
מתי?
- מ-1950.

01:16:52:02 01:16:49:01
משנת 1950?
- כן.

01:16:58:01 01:16:52:15
הספר הזה הודפס במכונה?
- כן.

01:17:01:21 01:16:58:09
והשני נכתב בכתב יד.
- כן.

01:17:07:17 01:17:04:03
זה התנ"ך והשני
הוא ספר הכוהנים.

01:17:11:10 01:17:08:19
זה ספר בראשית בשפת הגעז.

01:17:15:20 01:17:11:13
חוקי התורה משולים
למים טהורים,

01:17:20:03 01:17:16:22

עלינו לשמוע ולקיים
את חוקי התורה.

01:17:23:05 01:17:20:08
שאלוהים ישמע את תפילותינו
ויאריך את ימינו.

01:17:25:23 01:17:23:17
שייתן למתים לרשת
את מלכות השמיים.

01:17:29:06 01:17:26:09
שמורינו והורינו
יזכו לשבת בגן עדן.

01:17:31:15 01:17:29:16
שאלוהים ייתן
לכם אריכות ימים.

01:17:35:04 01:17:31:22
ישתבח שמו של אלוהי
אבותינו אברהם ויצחק.

01:17:39:15 01:17:36:15
אני רוצה לדבר באמהרית.

01:17:45:12 01:17:40:00
טוב לחקור את חוקי התורה,
זה מסב אושר.

01:17:50:05 01:17:45:16
שאלוהים ישלח לנו אהבה.
- אמן.

01:17:52:15 01:17:50:15
שהדגל שלנו יתנוסס אל על.
- אמן.

01:17:54:24 01:17:52:23
שלא נתחרה זה בזה.
- אמן.

01:18:06:24 01:17:59:22
אברהם נבחן על החוקים האלה באש.

01:18:10:18 01:18:07:10
אברהם העביר את החוקים האלה
ליצחק וממנו הם עברו אל יעקב.

01:18:13:10 01:18:11:01

וממנו הם עברו אל שנים עשר השבטים.